

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Slabi upi.

V Bukarešti sklenjeni mir je imel dvoje vrline: prvič nam je z vso jasno- stjo pokazal, da je padel naš diplomatski ugled tu- di pri malem rumunskem sosedu na 0 in drugič, da nam je potem, ko je prišlo do sklenitve miru, pokazal kako nevarna je igra, ki jo igra naša diplomacija v sedanjih časih...

To sta nekako oba glavna mo- menta sedanje situacije. Komaj pa je prišlo do tega, se nam skoro zdi ne- verjetno, da smo se dali voditi vse te dolge mesece naravnost za nos od onih velikih dnevnih listov nemškega pokolenja, ki so dan za dnem trobili v širni svet, kako močno oporo da ima avstrijska zunanja politika v zvezi z nemško državo. Iz enega teh zagotovil se nas je naganjalo v dru- go. Namen tega počenja je bil že skrajno prozoren: vedeli smo, da si hoče vodstvo — zunanje — naše državne politike nabrati novih laj- voj na Balkanu, a to na račun srbske države. Vedeli pa smo tudi, da gre vse to v prvi vrsti na ljubo par onih, ki bi z uničenjem samostojne Srbije, radi tudi uničili moč avstrijske Slo- vanstva, one večine državnega pre- bivalstva, kojemu se konečno tudi pričenja nekam sanjati, da je bila vsa ona nemška samohvala o veli- kem, državo vzdržujočem elementu, ki bi naj bilo naše avstrijsko nem- šтво, le velik tam-tam, a drugega skoro nič.

Danes seveda vidimo to nem- ško častniško lopovstvo, plačano in vzdržano od par temnih elemen- tov, ki se puste zmerjati za naše di- plomate že v prav posebnih luči. Od- kar je zavel sem iz Rajha — in temu je komaj par dni — drug veter, je začelo veselje naše nemško časo- pisje naravnost besneti proti Nem- čiji in njeni politiki, češ, da je za za- vezno državo naravnost izdajalska. Kako se ti ljudje med seboj še nadalje komplimentirajo, nas manj zanima. Zanimivo pa je vedeti, da je v obeh slučajih, ko si je naša diplomacija prisvajala pravico judicature nad Sr- bijo, ostala naša država — popolno- ma osamljena! Sedaj, ko naše »ofi- cialno« (nemško) časopisje kar nori nad najnovejšo — najmlajšo si ne upamo reči, ker ne vemo, če do te ni že prišlo zopet med tem, ko to pi- šemo — diplomatsko blamažo, ki je doletela našo državo, pove to časo- pisje z nečuvno odkritostjo, da je bila ravno ona Nemčija, o kateri se je pisalo da pojde z našo državo, pardon: diplomacijo skozi debelo in suho, ki je vsaki akciji od strani naših diplomatov napram Srbiji, zav- zemala — odločno nasprotno stali- šče. Le tej taktiki — tako pišejo danes nemški naši listi — je zahvali-

ti, da ni pričela Avstrija z ofenzivo napram Srbiji. Ali veste kaj se to pravi? Nič več in nič manj kot: Če bi se bila Avstrija zapletla s Srbijo in pozneje Črno Goro v vojno, bi se bila morala sama braniti tudi — Ru- sije. Vse one vesti, da je Nemčija proti Rusiji mobilizirala so bile čisto priprost humbug, ki ga je povzročil mož največjih diplomatskih blamaž, kar jih pozna zgodovina. Donkišot diplomacij vseh časov. Isto je bilo tudi sedaj, v drugi balkanski vojni, samo s to razliko, da smo sicer izra- žali sumnjo da je ravno naš Berch- toldovi faktor, ki je dal Bolgariji po- tuh da se je zapletla v to, gotovo obžalovanja vredno afero, da pa ni- smo bili povsem na jasnem o naka- nah, ki so se pletle na Dunaju. Tudi v tej drugi balkanski žaligri je po- gorela slavna naša diplomacija docela, tudi tokrat je dobila z Berolina sem prijazen migljaj — s polenom, ki je prečel določno rekel: »Ne boš!« In tako tudi tokrat niso bili naši ribiči v stanju, po kalnem ribariti.

To so torej vedeli naši nemški vodilni listi. Bog zna, kako težka je bila njih jeza, da niso smeli javno tega izriniti. No, najbrže so se tola- žili, da se znosijo nad Srbijo kar na dvojen način: da ji naščujejo na yrat Albance in bolgarske četaše in, da jo prikrašajo z revizijo. Danes pa stoji — mislimo, da ne gremo predaleč, če to trdimo kot fakt — stvar neka- ko takole: Srbija se bo morala braniti Albancev in bolgarskih četašev kot bo vedela in znala a revizije — ne bo. Avstrijska diplomacija je nam- reč dobila v terek iz Berolina pri- jazen nasvet, naj najprej sama sebe in svojo politiko revidira, potem naj šele govori o reviziji pri drugih. Doživela je torej ravno v slučaju sklenitve miru v Bukarešti kar dvo- jen poraz: prvič se je izdala, da je dala sama Bolgarom nekako parolo k novemu krvoprelitju in bila popol- noma odklonjena v vprašanju mirov- nega posredovanja, a drugič, bila je od strani Rumunije in Nemčije na naravnost nezasišlan način diplo- matsko brskirana, Rumunija je do- segla sklenitev miru in Nemčija je odklonila revizijo! »Höher geht's nimmer!« Nehote se nam sili vpra- šanje: Kaj pa, če je bil korak Ru- munije storjen s posredovanjem Nemčije? Kaj, ko bi doživeli, da krene Nemčija v čisto druge tire, kot sedaj, to se pravi če začne na lastno pest, da se odduli dosežani trozvezni politiki, a približa oni tripetent? Zelo mnogo jih bo, ki bodo smatrali to za fantasterijo, bode jih pa tudi nekaj, ki bodo upravljali ravno okol- nost, da kaže Nemčija v zadnjih dneh sila čudno vedenje, vedenje, ki da pri zavezniški pač mnogo, mnogo misli. In konečno Hohenzollernci imajo na Balkanu danes dva močna in srečna eksponenta, Karola in Kon- stantina, ki oba vladata nad neslo- vanskimi podaniki. Ko se pobere še

tretji, Nemec, Koburžan Ferdinand, ali nima potem ravno Nemčija na Balkanu lepe vpogled v bodočnost. Priznajmo, da pri mnogo boljših zmoglostih rajhovske diplomacije, to pri previdnem operiranju, ne bi bilo ravno izključeno.

Vrhu vsega si je izbrala Nemčija tudi še drug trenutek v svoje name- ne. Okolnost, da je Rusija v zadnjem času zavzemala prav nezanesljivo stališče, malo ne v škodo ostalih treh balkanskih zaveznic, ji zamore morda pri Grški in Rumuniji za dolgo omajati gospodujoči vpliv, pri Srbiji in Črni Gori pa vsaj mimogrede. Ru- sija in Avstrija v gotovem oziru di- rektno, Italiji kot zaveznica Avstrije in — Nemčija je bila morda dale- kovidejša. Ne, ker bi bila prijate- ljica Srbov kot Slovanov, tudi ne Grkov kot takih, pač pa, da jim opo- more v gospodarskih interesih v Mali Aziji. Ne kot fakta, kot morebitne pojave za bodočnost, smo to napi- sali.

Kakor hitro pa bi vodilo nemško diplomacijo to, bi seveda bili avstrijs- ki interesi na Balkanu tudi resnič- no ogroženi in konečno bi bila Av- strija res tudi primorana, jih braniti. Vpraša se pa, komu nasproti? In tu se nam močno dozdeva, da išče — danes morda še nevede — naša di- plomacija konfliktov, zapletljajev tam, koder bi to najmanj smela — na Balkanu. Če bo ostala Nemčija dosledno pri svojem stališču zadnjih dni, potem bo pač dobro, da se po- svetijo vsa ona potratna diplomatska pozornost ne v sovraštvo napram Srbiji, marveč nasproti našemu »bril- jantnemu sekundantu«, ki je pustil Avstrijo že dvakrat na cedilu, vrhu tega pa minole dni jasno pokazal, da mu je prokletlo malo za Avstrijo kot zaveznico. To bi pa bilo v stanju, privedi zopet do par Kraljevih grad- cev, najbrže na vseh krajih in kon- cih. Počasi se lahko pokaže, da smo zopet šli za druge po kostanje — tokrat celo po nepečene.

Vse to hoče sedaj naša državno- oficijska politika javno v svojem nemškem časopisju prepričati in gro- zi, da »bodo avstrijski narodi poka- zali, da si kaj takega od Nemčije ne puste dopasti.« Mi smo pri tem se- veda tudi somišljeni, dasi že danes, v naprej, kaj takega prav hvaležno, a tudi odločno odklanjamo. Kar se zdi oni »oficijski« javnosti kot samo po sebi umljivo se zdi nam ravno na- sprotno. Že od prvih trenotkov sem, ko se je spuščala naša država v to nevarno igro, smo svarili in odgo- varjali. Moramo se torej povsem iz- prositi, da bi ono naše nemško časo- pisje tudi v bodoče še si prisvajalo pravico, nam vsiliti svoje mnenje kot naše lastno. Niso nas niti vprašali, niti niso poslušali našega svarečega glasu takrat, ko bi bilo to edino na pravem mestu. Šli so takrat preko nas in za to naj tudi danes, ali pa jutri, sami pojedjo juho, ki so jo sku-

hali. Edina in glavna naloga nas av- strijskih Slovanov je, vsa ta falzi- ficirana mnenja nemških vodilnih li- stov, ki govorijo »o splošnem mne- nju naših narodov« sproti odločno dementirati, kadar gre za vpraša- nja, ki interesirajo tudi nas avstrijs- ke Slované. V prvi vrsti pa Jugoslo- vane. Kdor išče, najde. Mi nismo iskali, torej tudi ne čutimo upraviče- nosti z ono »oficijsko« javnostjo, ki hoče tudi nas zastopati, najti — ba- tin, ki jih je dobila doslej moralno, ki jih bo pa dobivala še tudi morda — v resnici. Kakor smo odklanjali do- sledno do sedaj vse blamaže, ki jih je doživelo naše zunanje vodstvo, ta- tako tudi odklanjamo to za bodočnost, vrh tega pa tudi odklanjamo, da se javnosti oktroira mnenje, kot bi bili mi s pisanjem te vrste soglasni. Če se bo s takim ravnanjem nadalje- valo za bodoče sistematično, ne bo nam avstrijskim Slovanom preosta- jalo drugega, kot zopet — a tokrat še odločneje ko prvič — raz držav- nozbornskega parketa povedati sve- tu — da s taktiko naše lastne diplo- macije popolnoma divergiramo, t. pr. da jo absolutno obsojamo... —a

Na Dunaju pobitost. V Belgradu slav- nostno razploženje

Žalost, potrptost in obup — to je slika onega dela avstro-ogrške mo- narije, ki ga predstavlja grof Berch- told s svojimi Kaniani, Prochaskami in drugimi takimi ptiči, ki so mislili, da so vsemagogočni, da se jih ves svet boji, posebno pa ta nesrečni Balkan, ki bi mu želja teh gospodov morala biti zapoved. Propadle so ilu- zije, prešle so lepe sanje o velikih zmagah, gospodje so se zbudili iz sna, v katerega jih je zazibal opijum, ki so ga pili in pred njimi je kruta, žalostna realnost s popolnim diplo- matskim Sedanom in mesto slavolo- kov vidi grof Berchtold s svojo dru- žbo pred sabo milijone rok avstrijs- kih državljanov ki mu žugajo in iz milijonov grl prihaja vprašanje: Kje so ogromni milijoni, ki si jih vzel iz žepov in jih razmetal, kake koristi bomo imeli od tega, kaj si izvojeval?

Grof Berchtold pa daje povelje za retirado — za retirado na celi črti, ker bitka, dolga desetmesečna bitka je izgubljena popolnoma... Trdoglav je ostal grof Berch- told do zadnjega. Ko niti Turki, niti Bolgari niko mogli streti predzne Srbije, ki si upa voditi tako politiko, ki odgovarja njenim interesom in ko je bil sklenjen v Bukarešti mir, ki ima take določbe, da postane Srbija, ki se je že poprej zdelo grofu Berch- toldu prevelika, še enkrat tako ve- lika, je zahteval grof Berchtold re-

Propad slovenske kulture.

Sedanja Ljubljana.

(Prihodnjo Ljubljano pokažemo jutri.)

vizijo te mirovne pogodbe, češ, Bol- garska je preveč ponižana, ona ne sme izgubiti Kočano, Stipa in Rado- višta in do Vardarja mora segati.

Berchtold je upal — je bil pač slabo informiran, kot vedno — da se pridruži njegovi zahtevi vsa Ev- ropa in tako se mu morda posreči iztrgati Srbom iz rok Kočane, Stip in Radovište, kakor jim je iztrgal Al- banijo, ali to pot se je temeljito zmo- til in po njegovi nerodnosti je prišlo do tega, da je Avstrija danes v Ev- ropi tako osamljena, kakor menda, še nikdar ni bila. Anglija, ki je skup- no z Avstrijo zahtevala revizijo bu- kareške mirovne pogodbe, je svojo zahtevo hitro umaknila, ker njej se je šlo samo za princip, ona je samo stala na stališču, da imajo velike sile pravico revidirati mirovno pogodbo, ki menja določbe berolinske pogod- be, ali ko je videla, da Avstriji ni do tega principa, temveč samo do tega, da se Srbiji zopet odščipne kos ozem- lja, je Anglija hitro umaknila svojo zahtevo, posebno ko je sprevidela, da se nekatere velesile čisto nič ne navdušujejo za revizijo nekatere so ji pa celo odkrito nasprotne.

Med velikimi silami, ki so na- sprotno vsaki reviziji bukareške mi- rovne pogodbe, je tudi Nemčija, ki se je očitno postavila proti Berch- toldovi zahtevi in ker je tudi Rusija zahtevala revizijo bolj za to, da omo- goči bolgarskim mirovnim delega- tom podpis mirovne pogodbe, je stal ubogi Berchtold na enkrat osamljen pred balkanskimi ministrskimi pred- sedniki, ki so se začeli njegovi tako slabi, ker popolnoma osamljeni, za- htevi po reviziji brez vsakega že- niranja kar očitno posmehovati.

Retirada je bila neizogibna in je tudi nastopala in samo da se prikrje blamaža, javljajo Berchtoldovi tra- bant, da deluje avstrijska diploma-

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Da...« je bleknila vratarica, ki še zdaj ni verjela svojim ušesom.

»Torej — naprej!«

Besede, ki sta jih menjala ser- žant narodne garde in vratarica, pa so bile zbudile pozornost mimogre- dočih...

Nabrala se je gruča, rastoča od trenutka do trenutka.

»Kaj je?... Kaj se je zgodilo?«

Nalezljivost sumnje, ki bega ne- srečne tolpe vselej in povsod, je po- padla nenadoma tudi te ljudi, da so ji ponavljati, trepetaje od besa in gneva:

»Vohuna... pruska vohuna...«

In že niso govorili drugega ka- kor o vohunih, preoblečenih v du- hovnike, ter o plavalasli ženskih — Nemkah, seveda! — ki pomagajo tem podležem v njih zavrnem delu.

Četa je bila prišla med tem do naznačenih vrat.

Prav lahko je bilo spoznati ta vrata, saj je bila nabita nanje karta z napisom:

FLORESTAN ROAJANE

lirski umetnik.

»Lirski umetnik«, je dejal ser- žant in skomizgnil z ramami. »Jaz ti bom pomagal peti, čakaj, kanajla stara.«

In sirovo je udaril po vratih s kopitom svoje puške.

Groza je planila v sobo z lavor- levimi venci.

Florestan in Marta, oba sta bila doma in stregla otročičku, ki ga je držala mati v naročju.

»Ah, moj Bog, kaj pa je spet?«

Je jeknila Marta in stisnila črvička nehoti na svoje slušnice prsi.

»Nič hudega,« je odgovoril Flo- restan, ki se je stresel sam po vsem telesu. »Nekdo se je zmotil... ča- kaj, pogledaj grem...«

Toda v trenutku, ko je odpehnil vrata z negotovo roko, ga je vrgel strašen sunek v sredo stanovanja, in v sobo je udrila desetorica mož, obo- roženih s puškami.

Že so padale po nesrečnejši stis- njene pesti. Prijeli so ga za ovrtnik suknje... za roke... okrotili ga.

»Aha, evo ga! Ga že imam!«

Vsa zbegana, je kriknila Marta na ves glas in planila čisto v ozadje sobice, izkušaje ščititi otroka s svo- jimi onemoglimi rokami.

»In to je ona... plavalaska,« sta kriknila dva gardista ter jo zgra- bila sirovo za ramena.

»Kaj nama hočete? Kaj sva sto- rila?...«

Z glasom ogorčene skrbi... z glasom, ki bi bil genil krvnika, je vzkliknil Florestan:

»Nesrečnejši... ali ne vidite? Ta ženska... ta mati je uboga bol- nica... Umorili jo boste... Umorili jo boste!...«

Toda seržan mu je segel v be- sedu:

»Že poznamo takšne bolezni. Ime vam je Florestan Roajané, kaj ne da?«

»Ali sem katerikrat skrival svo- je ime?... Ali nisem storil vedno in vselej svoje dolžnosti... Kaj vam je storila uboga ženska...«

»Oh, dovolj besedi... Zmenili se bomo na stražnici, marš dol, pa naglo!...«

Nihče ni poslušal obupnega ugo- varjanja starega režiserja, nihče se ni usmilil krikov, ki jih je izdajljala groza ubogi, bolni materi, umikajoči svojega otroka pred temi grozečimi, okrutnimi rokami: kakor plaz se je zavalila vsa kepa ljudi po stopnicah, dol na sredo ceste.

Med množico je izbruhnilo div- je, neizmerno rjovenje zverske bes- nosti...

MILAN SKRBINSEK:

Predstava v prirodi.

(Iz poročila deželnemu odboru o mo- jem študijskem potovanju.)

Potsdam, 22. VI. 1912.

»Danes se mi je izpolnila želja, ki sem jo gojil že dolgo: videti kedaj kakšno predstavo na prostem, Kra-

jev, kjer se vprizarjajo takšne igre, je v Nemčiji vse polno, in tudi tu pri Potsdamu je na griču Brauhauberg takšen »Naturtheater« — gledališče v prirodi. V naravo je postavljena primerna scenarija; seveda ne s po- močjo kulis, kakor v gledališču, ne, hiša na primer, ki je del te scenarije, je res zidana, ali vsaj iz lesa trdno postavljena in ometana, da napravi docela utis prave zidane hiše. V ok- viru te scenarije se odigrava dan na dan zgodovinska drama »Der Herr der Erde«.

Pa gledališča v prirodi se pora- jajo zadnja leta v Nemčiji v vedno večjem številu. Oderska umetnost je doživela že mnogo reformnih poiz- kusov in nam dala poleg normalnega gledališkega odra tudi Shakespeare- ski oder, reliefni oder in sedaj v no- vejšem času tudi gledališče v priro- di. Kako smo prišli do tega? — Gledališča vseh narodov so se pričela prav za prav v naravi in se preselila šele sčasoma v zidane stavbe. Gledališče Grkov, Shakespeareo gledališče, špansko in tudi vse srednje- veško gled. je imelo svoje prizoriš- čje na prostem pod milim nebom. Domislino se samo srednjeveških moralitet, miraklov in misterij. Te prireditve so se pričele sicer v cerk- vah a so silele vendar vedno na pro- sto in se končno tudi samo še tam odigravale. Na to še kažejo besede »parters in »arket« naših gledališč.

Pri Nemcih sta že Goethe in Klop- stock mislila na takšne prireditve na prostem. Da je Goethe zelo rad vpri- zarjal v Weimaru na prostem pred- stave je pač dovolj znano in Klop- stock je izrekel željo, da bi se igrala Kleistova »Hermannsschlacht« pod milim nebom na Harzu, kjer imajo danes res takšno gledališče na pro- stem in kjer so »Hermannsschlacht« tudi že vprizarili. Pozneje so si dali bogataši v svojih parkih napraviti takšne odre na prostem, da so se mogli v prosti naravi razveseljati s predstavljanjem manjših prizorov.

Ali ti odri niso imeli za razvoj gledališke umetnosti nikakega po- mena, ker so služili le privatni za- bavi bogatašev in torej niso mogli postati potreba ljudstva. — Danda- našnji oder na prostem pa je pristop- pen najširšim masam, je takorekoč gledališče ubogih.

Ob petih popoldne je bil nazna- njen pričetek drame. Prišel sem pol ure prej, da si gledališče dobro ogledam. To je ležalo ob gozdni poti in sicer tako, da so bile postavlje- ne na tej strani pota ob pobočju griča amfiteatrsko klopi za občinstvo, na drugi strani pa prizorišče. To je bilo čisto naravno: prava zidana gozdna hišica, pred njo na desni majhen park z vodnjakom, na levi pa drevo in pod njim klopi, miza in vrtni stol. Tudi gozdna pot, ob kateri je bilo

ija zdaj na tem, da se doseže med balkanskimi državami nekaj sporazuma, ki naj bi reguliral položaj narodnosti, ki bodo morale živeti v mejah drugih držav, v prvi vrsti seveda, položaj Bolgarov v novi Srbiji!

Interesantno! Avstrija, ki ima toliko neurejenih narodnostnih vprašanj v svojih lastnih mejah, se niti ne zmeni za to, da bi uredila svojo narodnostno vprašanje, pač pa ji ne da žilica miru in bi vedno rada reševala narodnostna vprašanja — v tujih državah. Naj pusti grof Berchtold Srbijo in onih par njenih državljanov bolgarske, grške, arnautske, kucovaške turške itd. narodnosti lepo na miru ker za njih bo že skrbela Srbija in naj raje rešuje jugoslovansko, češko, slovaško, rumunsko, malorusko itd. vprašanje v monarhiji! Pašić je mojster v duhovitem zafrkovanju in bo morda v tem smislu tudi zafrknil grofa Berchtolda, vsekakor mu bo pa povedal, da take reči ne spadajo pred mednarodni forum, temveč k večjemu pred — srbsko narodno skupščino in ker grof Berchtold ni poslanec v srbski skupščini, težko da bo kaj dosegel za ono peščico macedonskih Bolgarov, ki postanejo prav kmalu čisto dobri Srbi.

Na Dunaju vlada žalost, pobotost in obup, v Beogradu, ki ga je hotel grof Berchtold vsega zaviti v črno, vlada pa slavnostno razpoloženje. Mir je sklenjen, vojaki se vrnejo na svoja domovja, ovenčani s slavo in s sladko zavestjo v duši, da so s skupnimi napor, ki jih je prenašal ves narod dragovoljno in z brezprimerno požrtvornostjo, podvojili ozemlje Srbije in pomaknili njene meje tako daleč na jug, kakor pred začetkom vojne niti največji optimisti niso pričakovali.

Iz Bukarešte se vrne Nikolaj Pašić, modri starček, kakor ga je pri neki priliki imenoval »Slovenec«, četudi Pašić vsaj po duhu nikakor ni star, temveč zelo mlad in svež. Svečano, radostno sprejme ves Beograd svojega Pašića, vse ga bo pozdravljalo, mlado in staro, radikali, samostalni radikali, nacionalisti in naprednjaki, četudi ga nekateri kot strankarskega nasprotnika nič kaj preveč ne marajo. Pašić se ne vrne v Beograd kot voditelj ene (radikalne) stranke, temveč kot krmilar srbske državne ladje, ki jo je posebno skozi teh deset mesecev tako spetno vodil, da ga sprejme cela Srbija brez razlike tako prirčno, kakor se v takih slučajih sprejema take ljudi.

Iz Skoplja pa pride drugi »modri starček«, pride vojvoda Putnik, ki je ravnotako nadopolnjeval Pašića, kakor je ta nadopolnjeval njega. Tudi vojvoda Putnik bo svečano, prirčno sprejet, ker Pašić in Putnik — to sta danes dva najpopularnejša moža v Srbiji, njuna imena se izgovarjata povsod z največjim spoštovanjem in priznanjem.

V Beogradu dva »modra starca«, slavljena od vseh kot spretna krmilarja, katerima vse ljudstvo mirno zaupa srbsko državno ladjo, na Dunaju pa izžet, napihnen, domišljav in totalno nezmožen Kania, ki je potegnil iz žepov avstrijskih in ogrskih davkoplačevalcev na stotine milijonov, odtrgal od njihovih družin na stotine rezrvistov, da so na mejah izgubljali »ogoceni čas in prizadali industriji in trgovini ogromne izgube — za albanski »Skade« in ogrski Ada-Kalah...

To se mora Pašić od srca smejati, kadar v družbi najintimnejših svojih prijateljev govori o svojem kolegu grofu Berchtoldu...!

postavljeno vse gledališče, je bila del prizorišča. Zadaj za hišico je bilo še nekaj gozdnega drevja — skozi katero se je svetlikala modrina poletnega neba. Nekdo je naznanil pričetek predstave. Mnogobrojno občinstvo, ki se je sprehajalo dozdej po gozdu in se krepčalo pri bufetu, ki je bil postavljen zadaj za prostori gledalcev je posedalo veselo kramljuje po stoli in klopih.

Najprej je šolska mladina zapela nekaj pesmic, da je gozd kar odmeval svežih otroških glasov. Nato — tišina.

Naenkrat tam na desni v gozdu peket konjskih kopit. Vedno bliže, vedno bliže... In sedaj — v divjem diru prihaja mimo nas brkast vojak, naznanjač z glasnim krikom prihod Napoleona. In res, tam v gozdu je slišati že brzganje konj, in kmalu na to zagledamo skozi zelenje dreves tudi že Napoleona z njegovim spremstvom. Na svojem belcu sedi. Miren, kakor izklesan mu je resni obraz, ko jaha v senci dreves. Le tu in tam mu zasvetli visoko čelo, mračne oči ali stisnjeni ustni solnčni žarek, ki je našel pot skozi vejave in šinil kakor zlata maroga preko bledega lica... Pred hišo se ustavi in skoči z energično kretnjo z belca, njegovo spremstvo poskoči tudi s konj. Iz

Slov. vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1913, v dneh 15., 16. in 17. t. m.

Slovenke!! Slovenci!!

V gori omenjenih dneh, t. j. še danes in jutri bi se imel vršiti naš vsesokolski zlet, ki ga je vlada prepovedala izznanih političnih oziror.

Ker se bo zlet vršil brez dvoma prihodnje leto in vemo, da Slovenska Sokolska Zveza potrebuje zanj mnogo mnogo denarja, pozivljamo vse zavedne Slovenke in Slovence, naj v teh namernih zletnih dneh nabirajo prostovoljne prispevke za sokolski zletni sklad in jih naj pošiljajo naravnost Slovenski Sokolski Zvezi v Ljubljano, katera naj potem objavi imenoma vse darovatelje.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1913.

Zavedni Slovenci.

Dnevi slovenskega narod. delavstva.

KONGRES NAR. STROKOVNIH ORGANIZACIJ.

Včerašnji, današnji in jutrišnji dan, so dnevi slovenskega zavednega delavstva vseh poklicev, ki imajo že svoje stanovske organizacije. Od vseh končin Slovenije so prihiteli včeraj v Ljubljano zastopniki narodnih strokovnih organizacij, da se spoznajo med seboj in da položijo temelje za trdnjšo in popolnejšo organizacijo pod enotnim vodstvom in z enotno smerjo. Eno hrepenenje in ena misel prešinja delegate slovenskega delavstva izza Maribora pa do Trsta in dalje do Opatije: najti pota in sredstva, da se dvigne slovenski proletarec tega ali onega poklica do fiste veljave, ki mu gre kot človeku in kot Slovencu. Povdarjamo: kot človeku in kot Slovencu. Socialna pravičnost, človekoljubje in narodnost: to so temelji dela vseh onih, ki so se včeraj zbrali v Ljubljani pod geslom: združiti vse, ki želijo uspeha lepše bodočnosti delavstvu in narodu. Vse delegate in voditelje delavstva vodi spoznanje, da je rešitev socialnega vprašanja, rešitev narodnega vprašanja. In v tem tiči razrešitev problema malega naroda: v pravilnem umevanju njegovega socialnega razvoja. V komur ni tega spoznanja, ta je za koristno in uspešno delo izgubljen in narod nima od njega ničesar pričakovati: on pa od naroda le tako dolgo, dokler narod ne spregleda in ne spozna, kdo so njegovi prijatelji. —

PRVI DAN KONGRESA.

Dopoldne.

Včeraj dopoldne ob 11. uri so se na poziv pripravljalega odbora, ki mu načeljuje državni poslanec g. spod dr. Ravnihar, zbrali delegati iz cele Slovenije.

Iz Maribora so dospeli zastopniki: »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, »Kluba obrtniških pomočnikov«, »Zveze jugoslovanskih železničnih uradnikov«, »Trgovskega društva«. Iz ostale Štajerske so zastopane na kongresu sledeče organizacije: »Društvo slov. odvet. in notarskih uradnikov v Celju«, »Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem«, »Zveza jugoslov. žel. uradnikov« iz Zidanega mostu; »Sl.

delavsko podporno društvo v Celju«, »Izvrševalni odbor narodne stranke za Štajersko«. Od ljubljanskih in ostalih strokovnih organizacij na Kranjskem so bile zastopane: »Zveza jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani«, ljubljanska podružnica »Jugoslovanskih uradnikov«, »Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani«, »Društvo uslužbencev mestnega užitniškega zakupa«, »Društvo slov. sotrudnikov v Ljubljani«, »Društvo slov. potnikov v Ljubljani«. Dalje: »Društvo državnosodnih pisarniških oficijantov in pomočnikov v Ljubljani«, »Mladinska skupina narodno soc. zveze v Ljubljani«, »Ženska mladinska skupina nar. soc. zveze v Ljubljani«, »Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani«, »Slov. zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani«, »Nepredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj«, »Ljudsko izobraževalno društvo« Akademija.

Iz Trsta so odposlale svoje delegate sledeče organizacije: »Narodno delavska organizacija«, »Zveza jugoslovanskih železničarjev«, »Narodno-socialna mladinska organizacija«, »Zveza jugoslovanskih železniških uradnikov«, Zastopana je tudi »Zveza jugoslovanskih učiteljev«.

V mali dvorani »Narodnega doma« je predsednik pripravljalega odbora državni poslanec gospod dr. Vladimir Ravnihar pozdravil navzoče, ki so se zbrali z namenom: zgraditi organizacijo, v katero se pritegne vse dosedaj še nezdruženo delavstvo in tako ustanoviti zvezo organizacij, ki vse temeljijo na narodni podlagi. To bi bilo ekstenzivno delo. Tudi intenzivno delo se ne bo zane-marjalo, temveč nanj se bo polagala največja važnost. Poglobiti se mora delo v organizacijah in se mu dati duševne vsebine. Kongres ni strankarski (odobravanje); ne prireja ga stranka in stranke tudi ne poznajo razven slovenskega naroda (odobravanje). Kongres se tudi ne obrača proti že obstoječim strokovnim organizacijam te ali one stranke. Nihče pa ne taji, da prireditelj ni politična, oziraje se na pravi pomen in vsebino pojma politike, katere jedro je v gospodarskem in socialnem delu.

V predsedstvo so bili izvoljeni: državni poslanec g. dr. Vladimir Ravnihar kot predsednik; za I. podpredsednika g. Luka Jelenec; za II. podpredsednika g. Iv. Škerjanec; za III. podpredsednika g. Kejžar iz Ma-

ribora; za IV. podpredsednika g. dr. Brezigar.

Predsednik dr. Ravnihar se zahvali za izkazano mu zaupanje in naznani dnevni red.

Pozdravi.

Udeležence kongresa je pozdravila z daljšim pismom »Česká obec delnická v Praze«.

V imenu NDO. iz Trsta je pozdravil udeležence shoda g. dr. Mandič, povdarjajoč, da je rešenje socialnega vprašanja rešenje narodnega vprašanja. Pozdravila pa prav posebno stališče kongresa, stališče, ki ga je poudarjal predsednik dr. Ravnihar, da namreč kongres ni strankarska prireditev. »Kongres mora biti strankarski, kajti organizacija, ki hoče zastopati delavstvo, mora sloneti na nevtralnih tleh«.

Za izvrševalni odbor narodne stranke za Štajersko« pozdravila udeležence urednik g. Lesničar. »60 odstotkov naroda tvori pri nas delavstvo; in zato vsakdo, ki hoče narodno politiko, se bo moral zanimati za gibanje strokovnih organizacij sl. narodnega delavstva«.

Za »Zvezo jugoslovanskih železničarjev v Trstu« je pozdravil kongres g. Mrak. »Poskrbimo, da postane nejasno hrepenenje jasna misel, da zgradimo falango slovenskega delavstva, ki je nihče ne premaga«.

Nato je predsednik zaključil zborovanje in pozval udeležence, da se udeležijo popoldanskih predavanj, ki imajo namen stvariti podlago za stvarne konkretne predloge, katere udeležiti je naloga bodočih dni.

Popoldne.

Ob 3. uri popoldne so se začela predavanja. In sicer je bilo na dnevnem redu predavanje g. dr. Mandiča iz Trsta o »Položaju delavstva in uslužbencev vseh strok«. Nato predavanje državnega poslanca g. dr. Ravnihara. O ženskem vprašanju je poročala g. Minka Govekarjeva in gđ. Manica Komanova.

Udeležba je bila tako kot dopoldan tudi popoldan zelo veličastna, zanesljiva priča, da jih je mnogo, ki se zavedajo velikega pomena vršече ga kongresa.

Debata, ki se je razvila pri resolucijah, je bila sila živahna, izpriljiva in polna pozitivnih misli in predlogov. Moramo reči, da smo slišali že mnogo akademskih debat, pa še nobene se niso vršile tako v redu, in pozitivno, kakor debate pri včerajšnjih resolucijah. Debata je pokazala, kako visok je intelektualni nivo udeležencev kongresa delavskih organizacij.

Predavanja so izražena v resolucijah, ki jih priobčimo pozneje, ker bodo skupno odobrene koncem referatov.

Danes se vršijo v »Narodnem domu« še ostali določeni referati.

Slovenska zemlja.

BESEDE, KI STANEJO 500 K.

Velenje.

V 173. številki »Slov. Naroda« je bil priobčen dopis iz našega trga, ki je ožigosal ravnanje nadoficijala g. Preveca in temu je sledil odgovor v 174. številki, poln konfuznosti in nerisničnih trditvev. Poslali smo »Slov. Narodu« primeren odgovor, ali gospodje so se nemara bali zamere in ga niso priobčili. Gospod urednik, menimo, da se nam pri vašem listu ne bo zgodilo kaj sličnega in prosim,

mo, da blagovolite priobčiti kakor sledi. »Slovenec« Ocvirk, čegar narodno zavednost brani si je postal dopisnik kot svoj življenjski cilj, je posestnik in naslednik prejšnjega kovača Schwarza. Dopisniku bo gotovo znano, da kaže Ocvirk svoje »slovenstvo« kot član nemčurske požarne brambe in s playicami v gumbici. Baš tako mu bo tudi znano, da ga v Velenju dozdej še nihče ni pogledal za Slovenca, kakor v Ljubljani g. Preveca za Nemca ne. Vsa-komur, ki pozna razmere je jasno, da manjka trgu slovenska kovačnica, čemur je hotel od pomoči župan Skaza s tem, da bo prezidal prejšnjo usnjarijo v kovačnico in to na kraju, ki nikakor ne vzdrž primere s »Figgabirtom«, ker so krog in krog sami ponižni blevi in je le hiša g. Preveca v tako fatalni bližini, da se dotični gospod boji izgube pri prodaji hiše. Ali vprašamo, če je poprej vzdržal in prenašal razne pariane prihajajoče iz usnjarije, bo prenašal tudi kovaški ropot, ki ga bo — nota bene — motil samo podnevi. Ponavljamo še enkrat: G. Preveca je vodil k njegovemu dejanju zgolj egoizem! In zdaj k glavni točki! Gospod nadoficijal Preve v Ljubljani obljublja glasom dopisa v 174. številki »Slovenskega Naroda« 500 K (reci petsto kron) dotičniku, ki je slišal iz njegovih ust, da je komisija nemška in se mora govoriti nemški. Slavno uredništvo blagovolj potrditi priloženo izjavo g. Brgleza, obč. svet. občine Velenje, ki je pripravljen potrditi s prisego, da je slišal reči g. Preveca: »Hier ist eine deutsche Kommission; hier muß deutsch gesprochen werden!« —

G. Preveca pa prosimo, da blagovolj ukreniti vse potrebno, da prejme omenjena priča obljubljeni denar, ki se bo porabil v primerne dobrodelne namene. Če bi pa slučajno tega ne storil — kar na upamo se ne zgoditi — vedo velenjski Slovenci, kakor tudi ljubljanci s kom imajo opraviti! Dopisnik se je znal tudi s čudovito virtuoznostjo v svojem »duhovitem« zagovoru (če smemo tako imenovati to ženjalno nadahnjeno neumnost) izogniti opravičilu besed, da hočejo Slovenci naseliti kovača Slovenca, kjer je sedanji Nemec. Dopisnik naj pomisli, da krilate besede izgovorjene od slovenskega inteligenta v navzočnosti Nemcev prejasno osvetlujejo egoistično mišljenje g. Preveca, češ: »Kaj me briga pridobitev slov. obrtnika, da le jaz dosežem svoj namen!« Ves dopis je sestavljen tako, kakor da hoče dopisnik pritegniti nevažne stvari v ospredje, da se tako pozabi krivda g. Preveca. Kakor vidi dopisnik nam tragika nikakor ni prijetna, samo žal, nimamo pravega vžitka, ker nam se je izpremenila tragedija v komedijo, ali g. Preveca se bo zdelo gotovo dovolj tragično, ko bo daroval bogu egoizma zlato teko, vredno 500 K. Do tu sega za nas komika, G. Preveca, vi želite bržkone tragiko — kar je pri vašem značaju prav umevno — in ta se nadaljuje ali ne tu! — (Uredništvo »Dneva« potrjuje, da je z dopisom vred došla pismena izjava g. Bergleza, ki izjavlja, da mu je g. Preveca, nadoficijal c. kr. drž. železnice v Šiški pri Ljubljani in hišni posestnik v Velenju ob priliki komisijonarskega pregleda neke stavbe dne 13. julija 1913 p. r. »Hier ist eine slovensko z besedami: «Hier ist eine deutsche Kommission hier darf man nicht slovensch reden».)

Pošljite naročnino, ako je še niste!

nikdar več te ne bom videl, blestčega solca! Kako nas je vse ta vsklik prevzel! Kajti tudi naš pogled je spaval z mladinečevega obraza, ki je bil obsevan od svetlega toplega solca, gori proti modri nebi in se izgubljal daleč, daleč v neskončne višine, sluteč tam večno daljavo.

In v prihodnjem dejanju, ko je mladenci ozdravljen, in se mu je vid zopet vrnil, kako resničen je bil njegov vsklik, ko so mu odvzeli izpred ozdravljenih oči obvezo in je objel s svojim očesom jasno modrino poletnega, solnčnega neba. Zgrudil se je na kolena in vskliknil: »Hvala ti, o Bog, da si mi vrnil toliko bogastvo!«

Resnično, bil je užitek slediti dogodkom med ljudmi tam pred nami. In če se je zaslísal tam v daljavi vrisk ali pa pok biča, nas ni to prav nič motilo v našem poetičnem razpoloženju. Še bolj smo se zavedali srečujočega čuvstva, da smo daleč proč od vsakdanjega hrusca, v varnem zavetju, kjer uživamo nemoten vso lepoto tragike, čisto prevzeti od bojazni in sožalja, ki ga vzbujajo v nas dogodki opevani od pesnika...

del celega stvarstva in da s petjem, s plesom, vriskanjem in igranjem temu svojemu čuvstvu duška. Na prostem občuti človek tudi šele, koliko izgubi zvok človeškega glasu v zidanih gledališčih, kjer zatope njegovo pravo naravno barvo preproge, zastori in slabi zrak. Leži li vzrok temu v dejstvu, da naši živci na prostem bolj reagirajo na zračne tresljaje, ali v kakšni drugi fizični ali psihični okolnosti, to še ni dognano. Res je, da je tudi mene zelo prevzelo, ko sem slišal zunaj, sredi narave drhteti človeški glas v veselju in žalosti, ko sem slišal obupne vsklike in razposajen smeh.

In nobena besedica se ni izgubila. Sedel sem nalašč bolj v zadnjih vrstah in naravnost nemogoče je bilo preslišati kakšno besedo. Kratko in malo sreča in nesreča človeka pridetava v naravi, ki se s svojo solnčno lepoto ali nočno temino spoji z hipnim razpoloženjem človeške duše v prelepo harmonijo ali bolešno disharmonijo, do najsilnejšega izraza.

Da navedem samo dva momenta. Sin, ki se vrne iz vojske proti Napoleonu oslepljen domov, se zgrudi pod milim nebom sredi solnčne narave očetu v naročje, dvigne obraz proti nebu in vsklikne: »O Bog, kako kruto si me kaznoval, nikdar,

berg. Pred nami se odigrava ena onih tragičnih dram, porojenih iz simpatije in antipatije do velikega heroja, iz spora med členi ene in iste družine, iz spora med očetom in sinovi.

In kako je vplivala ta igra sredi proste narave na vse navzoče! Nikdar ne bi bil mislil, da zamore takšna predstava na prostem človeka tako prevzeti, da pozabi popolnoma na to, da gleda igro da čuti, se veseli in trpi z onimi ljudmi tam pred seboj. A sedaj, ko sem bil enkrat tudi sam med gledalci takšnega gledališča, mi je jasno, da to sploh drugače biti ne more. Narava vabi v svoji tihi majestetni vzvišenosti človeka in ga omami, da se ji uda, uda tako zelo, da jo uživa samo še v zvezi s pesnitvijo in da mu misli ne morejo vpljati ven, od drame proč, v realnost življenja. Končno je tudi čisto naravno, da prevzame dramatična pesnitev človeka bolj zunaj na prostem, sredi narave, kakor pa v zidanem gledališču. Človek, ki je izvor in cilj vsake umetnosti, spada z vsem svojim čutenjem z vsemi svojimi mislimi, s svojim dejanjem in nehanjem, z vsemi svojimi skrbmi in z vso svojo srečo v naravo, in ker je umetnost tu radi njega in za njega tudi umetnost, Zunaj v naravi se čuti človek

Stajersko.

»Straža« in — avstrijska balkanska politika. Kdor ne veruje, da imamo tudi letos pasje dni, naj v zvezi s roko »Straža« od 13. t. m. ter naj prečita njen uvodnik. Nehote se mora vsakomur, ki ga prečita, vsiliti vprašanje: ali je to res ona »Straža«, ki pravi, da je neodvisno političen list, ali pa čisto priprosto nemški, slovensko pisani revolver? To, kar tokrat »Straža« čveka svojim bralcem, smrdi popolnoma po onem, kar so pisali v zadnjih dneh nemško-klrikalni graški in dunajski listi. Kot ti, se zaganja »Straža« v nemško-raihovsko politiko, a ne morda, ker svetujejo rajhovci naši državi, da naj revidira svojo politiko napram Balkanu, pač pa zato, ker tudi njo, »Stražo«, boli, da so se pri nas nekoliko vračunali pri misli, da bodo na škodo Srbije oškodovali to in pomagali kvišku Bolgariji. Človek si ne more drugače, kot priti do prepričanja, da je bila vsa ona »Stražina« in »Slovenskega Gospodarija« pisarija skozi teh 10 mesecev zgolj sama — laž. Sedaj, ko je evidentno dokazano po poročilih in priznanjih nemških listov samih, da je igrala naša državna sprava veleno varno igro, igro, ki bi jo bila lahko veljala njen obstanek, sedaj priznajo ti naši »narodni« klrikalci — hkratu z nemškimi židi — da so tudi oni želeli, da bi se bila Avstrija spozabila do skrajno nevarne avanture, samo, da bi bilo to na korist par milijonom onih, ki si pri nas laste edini patent državo ohranjajočega elementa. Če bi ne bili pri naših klrikalcih vsaj vseh mogočih in nemogočih pojavov, bi se morali temu nenavadnemu pisanju silno čuditi. Tako pa se nam vsiljuje na eni strani mnenje, da je bila »Straža« za tako pisarijo kupljena ali pa, da je začela s to pisarijo le zaradi tega, da se v zadnjem trenutku prikupuje na zgoraj. Prihodnji teden pride v Maribor, kot znano, nadvojvoda Friderik in zato se pričinja »Straža« izliti in v sladkobnih krčih hinavskega patriotizma zvijati, samo da ne bo višje gor zamere. Da, gre pri tem naša ljuba hinavka tako daleč, da nam obeta v prihodnjih številkah priobčiti par prevodov iz avstrijskih nemških listov, ki se bavijo z — obsodbo pisarij nemških rajhovskih listov napram grofu Berchtoldu. Mar li pričakuje tudi dr. Korosec — kako odklovanje? No, za tako res neznajčno pisanje njegovega lajzburnala bi si res zaslužil odlično — brco. Upamo, da bodo to tudi vedeli drugi spoznavati in uvaževati na pristojnem mestu. Pa tudi od druge strani je stvar vredna, da se jo pogleda: na eni strani tudi »Straža« dela za manifestacijo pri otvoritvi mostu od slovenske strani, na drugi pa prekaša vse drugo v — petoliztvu. Hvala Bogu, da ne bodo vsi takrat navzoči Slovenci identični s klrikalno politiko. Na vsak način pa se nam od klrikalno slovenske strani, obetajo res lepi prizori. O stvari še izpregovorimo.

Maribor. (K prihodu rajhovcev.) Te dni pridejo v naš nemški Maribor gostje iz rajha. Naši nemčurji se seveda že cel dan pripravljajo, na čim slovesnejši sprejem. Samo eno jih dela danes zelo konfuzne; kaj poretoko li gostje iz Nemčije, ko bodo videli, oziroma slišali, kako strašnosko se jim lažejo, ko jim slikajo avstrijski Nemci pokrajine med Dravo in Savo kot od Slovencev ogrožene. Zadnji terek smo imeli priliko, govoriti z enim naših nemških uradnikov ravno tozadevno. Vprašali smo ga, kaj poretoko svojim gostom, če se bodo li čudili, slišati toliko njih tuje, slovenske govornice. Gospod nam je dejal, da od tega pač ne bo prišlo, ker se nemškim gostom ne bo dalo prilike, slišati drugo, ko nemško govorjenje. S tem je rečeno, da se jih ne bo puščalo same niti za trenotek in se jih bo vodilo le v take kraje, oziroma prostore, koder se govori izključno le nemški. Tem gospodom bi privoščili, da se jim zgodi to, kar se jim je zgodilo pred 6 leti, ko so bili tu Bavarci. Tudi tem se je neprenehoma trbilo o slovenski nevarnosti in se jih ščuvalo na nas. Slučaj je, da je hotel, da je prišlo kakih 20 Bavarcov popoldne — bila je nedelja — v Narodni dom, koder je bilo zbranih lepo število Slovencev. Zabava med tujci in nami je bila kmalu živahna. Po skoro dvehurnem posetu so šli nazaj h »Götzu«, koder jih je zopet zloznani Wastian začel ščuvati, a dobil sledeči, javni odgovor: »Mi smo prišli sem kot izletniki-pevci, se zabavati in zabavat, ne pa poslušati Vaše neupravičeno ščuvanje.« Wastian je bil takrat tako zmeden, da je potem nemudoma zbežal. Upamo, da bodo naši sorojaki napram tem tujcem dostojni in prijazni. V tem se jim bo najbolje pokazalo, kako neupravičeno in neznajčno je postopanje naših — janičarjev.

Maribor. (Izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu.) Dne 17. t. m. — v nedeljo — se vrši izlet k Sv. Duhu na

Ostrem vrhu. Izletniki se odpeljejo iz Maribora (koroški kolodvor) ob 6. uri zjutraj do postaje St. Lovrenc, se tam prepeljejo z brodom čez Dravo ter krenejo skozi romantično Šturmovo Graho na vrh k Sv. Duhu. Povratek mimo zanimivih Zlemberskih jezerov (razvalina Zlemberskega gradu) v Selnico, potem čez Dravo v Ruše in nazaj v Maribor. Vabimo k obilni udeležbi!

Volkovi. (Voitsberg). Zadnje dni se je vršilo štetje poklane in uničene domače živine, ki je padla pod zobe nenasičnih volkov. Naštelo se je dosedaj ubitih govedi 8, ovac pa 100 repov. Do danes so doglali, da se klati po Stubalpi in sosednjih planinah troje volkov. En star in dva mlajša razne starosti. Škodo cenijo, pri domači živini na 10.000 K, skupno pa z ono, ki je nastala po loviščih, na 14.000 K. Šestero velikih lovišč, ki so bila preje na gosto posejana divjačine, je danes popolnoma upustošenih. Našlo se je že za veliko vsoto kosterjakov, dočim je ostala divjačina pobegnila deloma na Koroško, deloma pa se je umaknila višje proti severu. Zadnje nedeljo so naredili v južnih planinah zopet pogone ki se jih je brezuspešno udeležilo 110 lovec. V zasmeh jim je zverjad sredi pogonske črte ubila brejo telico, vredno 220 K, dočim je bil par noči popreje uničenih enemu samemu posestniku 12 glav goveje živine, od katerih jih je bilo najdenih 8 deloma na mestu ubitih, deloma jih je pocrkalo par ur, dočim so jih četvero drugi dan zaklali. To volčje krdelo je postalo celemu okraju že v pravem pomenu besede katastrofa.

Smrtina nesreča. (Celje.) Dne 11. t. m. je prišel magistratni uradnik Fran Vežjak iz Maribora s svojo soprogo. Ano Vežjakovo, k svoji sestri na poset v Celje. Popoldne so naredili z vozom izlet izven mesta, pri čemer je vodila konje uradnikova soproga. Ker pa je bila prelabotna, je kmalu zgubila vodstvo mladih, divjih konj, tako, da sta začela v kratkem v najhujšem diru noreti po cesti. K nesreči je zadel voziček ob nek brzobjavni drog s tako močjo, da so vsi trije padli z voza. Ana Vežjakova je pri tem zadela z glavjo v drog in dobila smrtno poškodbo. Umirajočo so jo prepeljali v bolnico. Ostalima dvema, njenemu možu in svakinji se ni nič zgodilo.

Detje v mlatinici. (Šmarje pri Jelšah. 7. t. m. so pri posestniku Artaku v Zadrži mlatali s pomočjo mlatinice stroja. Štiriletni sin Karol je pri tem prišel neopažen preblizu stroja, ki ga je pograbil za levo roko in ga parkrat zavil tel naokoli. Malemu so bili pri tem prstje leve roke popolnoma zmečkani, vrh tega pa je zadobil še več drugih težkih poškodb. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Prefrigan goljuf. (Brežice.) Zadnji petek je tu naprosil Hrvat Obrad Popov, ki je tod okoli iskal službe, a je ni mogel najti, svojega rojaka Fabijana Lastavčiča, da naj brzobjavno pošlje 100 K. Ker Popov ne zna pisati, ne brati, je Lastavčič temu takoj ugodil, a brzobjavil je za 400 K, koje je kmalu dobil. Komaj pa si je prisvojil teh 400 K, je Popovi ženi brzobjavil zopet za 200 K, ki so tudi kmalu na to dospele. Lastavčiču pa so med tem postala tla prevročna in izginil je, predno je še prišlo onih 200 K. Šele, ko je pošta vrnila onih 200 K, nazaj v Obacz-Kazeg Popovi ženi, so prišli na vso prefrigano goljufijo, seveda prepozno. Lastavčič je baje znan železniški tat in goljuf prve vrste. Sumijo, da se je obrnil proti Kranjski.

Dnevni pregled.

Prazne besede. Tu pa tam se še dobi nekaj slovanskih listov, ki govore o Balkanu ne znajo drugega kot pretakati solze, češ: Slovansko je oslajeno, tuje države so dobile premoč in ko so vsled srbski bolgarske vojne (ki bi jo nekateri radi naprtili Srbom) Bog ve, če bi ljudje tudi v slučaju srbskih porazov govorili, da je Slovansko poraženo? Sodeč po pisanju, bi rekli, da ne. Toda oglejmo si trditve, da so sedaj slovanske balkanske države prišle pod tuje vodstvo. Kako pa je bilo v Londonu za časa še obstoječe Balkanske zveze. Saj se mora vendar še vsak spominjati, kako ostro je govoril delegatom Grey, kot bi bili paglavci, tako je ravnal z njimi, ki so se nekoliko obotavljali podpisati od tujih velesil diktirani londonski mir. Ali takrat ni bil Balkan pod tujimi vplivi? In takrat je obstojala še Balkanska zveza? Kako vse drugačno sliko nudi bukreško pogajanje, kjer so sklepali mir balkanski delegati sami. Nobena velesila se ni utikala v potek pogajanj. Z revizijo so nekaj žugali, pa so tudi kmalu opustili. Kdaj so bile balkan-

ske države bolj samostojne? Zato so vse besede o oslajenju Slovansva na Balkanu prazne besede, največkrat izvirajoče iz zavisti, da so Srbi zmagali.

Tudi revanše se ni bati. Oklic Ferdinanda, kralja bolgarskega, pisanje bolgarskih popov, manifestacija bolgarskih žena, vse govori o revanši, o povračilu za bukreški mir. Švabsko časopisje prav sumljivo goreče piše o gotovosti povračila. Nastane pa vprašanje, komu bo »povračila«: ali Rumuniji, ki jo je kar dvakrat oskubila ali Turčiji, ki ji je vzela Lozengrad in Drinopolje, kjer je padel cvet bolgarske armade; ali morda Grški ali Srbiji? Če napade enega, tedaj si bo ta že znal poiskati zveze z drugo tudi ogroženo državo, tako, da povračilo ne bo izpadlo tako gladko, kot se da govoriti. Sploh pa o povračilu govori lahko le oni, ki so mu neznan začetki dogovorov, ki gredo za tem, da se vsi stvari za enkrat gospodarska zveza med Rumunijo in Srbijo, pa tudi Grško bo iskala zveze in iskana za njo. In Bolgarija, če bo hotela živeti, se tudi ne bo smela ogibati. Sicer se pa mora močno vpoštevat izjava bolgarskega ministrskega predsednika Genadijeva, ki je dejal, da bo cilj njegove vlade ravno nasproten, kot je bil cilj prejšnjih vlad, ki niso delale drugega kot odbijale od sebe prijatelja za prijateljem, tako, da je ostala Bolgarska naposled sama nova vlada, ki bo pa pridobivala prijateljev. In kje jih bo drugod iskala kot tam, kjer jih je postavila narava sama! In če je med balkanskimi državami Rumunija kot nekak stražnik, ali je to slabo, ko je vendar jasno in so to načelniki rumunske politike tudi potrdili, da je Rumunija desinteresirana od sedaj naprej na Balkan in da ima le en edini interes: preprečiti vsako kršenje ravnotežja, kar je pa gotovo v korist vseh balkanskih držav, ker taiste lahko posvetijo svoje sile drugim ciljem, kot medsebojnim bojem. In doseganja teh ciljev se bo udeležila tudi Rumunija, ki bo osedaj naprej delala samostojnejšo politiko.

Kolikokrat je bila Turčija amputirana. V karlovaškem miru je Turčija izgubila 1. 1699. skoraj celo Ogrsko, Vojno krajino, Slavonijo, Podoljio. L. 1774. je izgubila Bukovino; Krim in Tauris; Azovski okraj; okraj Cherson; Besarabijo; L. 1829. je izgubila Valahijo in Moldavijo. L. 1832 Grško. L. 1878 Bosno in Hercegovino; Bolgarijo; del Srbije del Črnogore; Cyper; L. 1881 je izgubila Tesalijo; L. 1913 Tracijo, Makedonijo. Kreto, Egejske otoke in Albanijo. Velikanska je bila posest nekdanje turške države v Evropi. 1.011.891 kv. km.; toda leto za letom je izgubljevala, kar je naropala, tako da ji je ostalo še borih 10.000 kv. km.

Smrtina nesreča. Preteklo sredo okrog pete ure popoldne je peljal posestnik Jurij Drolc iz Izlake na postajo v Zagorje voz oglja. Na Lokah pri Habatovi hiši je majhen klanc. Ravno na tem klancu je šel Drolc zavirat zadaj voz. Isti čas se je igrala na cesti na klancu osemnajst mesecev stara deklica rudarja Stučka iz Lok. V istem času, ko je zaviral Drolc voz, je prišlo dekletce pod konje. Konj ji je stopil na glavo in jo zmečal, kolo voza pa je šlo deklici čez prsi. Bila je na mestu mrtva. Deklica je bila brez varuha na cesti.

V valovih našel smrt. Pretekli ponedeljek dne 11. t. m. popoldne je šel Matevž Sojan, posestnik iz Dobra na bistriški prod po pesek. Tam je po nesreči zašel v deročo Bistrico, ki je vsled neprestanega deževja močno narasla in je našel smrt v njenih valovih. Njegovega trupla še niso našli.

Nova žrtev igralnice v Opatiji. Časopis — med njimi tudi »Dan« — že dalj časa opozarja na državne oblasti na opatijsko igralnico, v kateri se uničujejo folike eksistence. Opatija ima pa od nje toliko škode. Ponavljajo se samomorji nesrečnih žrtve, nekatere teh žrtve so začele — ko izgubijo v igralnici ves denar — krasti in izvrševati vlome, ali državna oblast se ne briga za vse to, ona pusti igralnico, naj dela kar hoče. Evo najnovejšega slučaja: Pretekli teden je prišel v Opatijo na letovišče mlada učiteljica, Poljakinja iz Lvova, ki je kmalu začela zahajati v igralnico, kjer je izgubila ves svoj denar do zadnjega vinarja. Vsa obupana je šla v sosednjo sobo in ukrala nekemu gostu nekaj čez 400 K. Bila je zasačena in priznala je dejanje, potem se je pa zvrnila na tla, pri čemur ji je izpadla legitimacija zloglasne igralnice in tako se je izvedelo, kaj jo je zavedlo na tatvino, ali državne oblasti bodo vendar mirno trpele ta škandal, da par

madžarskih špekulantov uničuje toliko eksistenc in Opatijo kot zdravilišče.

V boju s tihotapci utonil. Dne 13. t. m. ponoči so zapazili graničarji na bregu Dolgega jezera pri Laveni čoln s tihotapci. Nastal je boj med stražniki in tihotapci. Ko so tihotapci odpluli od brega, je prijel neki podčastnik v vodi za čoln. Tihotapci pa so ga začeli bititi po glavi in po rokah s tako silo, da je moral čoln izpustiti. Ranjeni podčastnik je v vodi utonil.

Požig. Kakor se iz Budimpešte poroča, so vojaške oblasti dognale, da je povzročila veliki požar v glavnem vojaškem skladišču za bencin, o katerem je »Dan« že poročal, hudobna roka. Požar je izbruhnil v noči med nedeljo in ponedeljkom. Bila je velika nevarnost, da eksplodira 10.000 kg bencina, kar pa je požarna bramba preprečila.

Ogenj v pivovarni. Dne 13. t. m. ob pol 12. je izbruhnil v Wiener Neudorfu v pivovarni »Austria«, in sicer v skladišču ječmena ogenj, ki je v kratkih minutah razdejal vsa stavbo. Posrečilo se je lokalizirati požar. Škoda znaša več stotisoč kron. Požigalec neki Brenner, se je sam ovačil žandarmeriji.

Zastrupljenje. V Durangu so te dni vstali, ko so plenili, našli v neki pekarni pecivo, ki je bilo nastavljeno podganam. Ker niso vedeli tega, so ga použili. Sedem oseb je umrlo.

Ljubljana.

— Jutri dopoldne ob pol 10. uri pride poseben vlak Tržičanov v Ljubljano na kongres strokovnih organizacij. Imeli bodo s seboj svojo godbo. Po njihovem prihodu se vrši obhod po mestu z godbo. Vsi na kolodvor! Ker je v Ljubljani nastopilo zopet lepo vreme, je pričakovati obilo udeležbe iz Trsta.

— Veliko zanimanje vlada v Ljubljani za tržaške izletnike, ki se pripeljejo v nedeljo dopoldne na kongres strokov. organizacij v Ljubljano. Tržičani bodo doživeli par lepih ur sredi bele Ljubljane.

— Na večerajšnji otvoritvi kongresa nar. strokovnih organizacij smo pogrešali mnogo obrazov, ki jih sicer srečujemo v politiki. Želeli bi si, da bi bilo drugače, kajti kongresa in njegovega intelektualnega dela se udeležuje, lahko trdimo, cvet slov. nar. delavstva, ki se zaveda svoje naloge kot človek in kot Slovenec. In ti ljudje zaslužijo pozornost in podpore v njihovem delovanju.

— Tudi priprava za katoliški shod. Te je dni je bila na ljubljanskem trgu perutnina grozovito draga. Gospodinjje so se kar spogledovale in niso hotele verjeti, da kmetice pri označenju cen resno govorijo, ali ko so se o tem prepričale, so začele povpraševati po vzrokih tega nenavadnega in nepričakovanega podražanja in neka kmetica je odkritosrčno navedla vzrok te draginje z besedami: »Gospod so nam rekli z lece, naj zdaj ničesar ne nosimo v Ljubljano, temveč šele takrat, ko bo katoliški shod, da bodo imeli udeležniki kaj jesti; Ljubljancem lahko potrpijo, ako se pa te dni kaj nese v Ljubljano, naj se prav drago zaračuna. Tako hujskajo duhovniki proti Ljubljani vedno in ob vsaki priliki.

L.

Klerikalci in brezplačna stanovanja. Vsakemu je še dobro znano, kako so klerikalci zahtevali od Ljubljancanov, da naj dajo brezplačna stanovanja za katoliški shod. Klerikalci so pa dobili denar od ljudstva že naprej za stanovanja. Ker jim pa pametni Ljubljancanji niso hoteli dati okrog kmetov cele voze slame, da bi jim bili odstopili stanovanja brezplačno, so si znali pomagati na drug način. Obrnili so se na vojaško oblast, da naj jim ista v ta namen prepusti vojašnice. In res, vojaška oblast jim je ugodila! Odstopila jim je vojašnice s posteljami in posteljno opravo vrč. (Velja, da se zapomni za prihodnjo sokolsko slavnost.) Domobranske vojašnice se bodo za ta stanovanja brezplačno uporabile. Klerikalci so tudi nafilali okrog kmetov cele voze slame, da bodo svojim backom v vojašnicah po tleh postlali, ter jih kakor kozle brez razlike spola, skupno nagnali. Nafeltano slamo bodo potem prodali za stelo, pri čemur bo zopet dobiček. Tako znajo te pijavke iz ljudstva denar prešati. Poliski judje so v tem oziru prave ničle proti sl. klerikalcem. Posledice teh skupnih prenočišč bodo potem marsikatera mladenka še bridko obžalovala. Pa saj bo vse to na katoliški podlagi pod patronanco Jegličevu. Tam je vse dovoljeno, posebno če se dela za

bisago, naj se potem pa še za narod! Klerikalci bodo imeli pri tej maškarni velikanski dobiček. Sten hočejo tudi prikriti afero Theimer in se pokazati na zgoraj, kako so patriotični. Za brezplačni odstop vojašnic bo pa Janez Schusteršič s svojimi backi sedaj v jeseni glasoval za zvišanje rekrutov. Na vseh koncih se preša, molze in žanje, pa vendar to zaslepljeno ljudstvo ne izpregleda.

— Klerikalci, prijatelji slovenskih trgovcev. Zadnjič so klerikalci beračili okrog slovenskih trgovcev in gostilničarjev za darila za njihov shod in za zastave, ktere bi slednji razobesili za časa shoda. Kakor se sedaj čuje od zelo verodostojne klerikalne strani, bodo obiskovalci tega shoda posejli samo klerikalne gostilničarje in pa nekaj takih, kateri so jim poslali precejšnjo denarno darila. Da se pa kak obiskovalec tega shoda ja ne izgubi v kako napredno gostilno, so pa na ta način preskrbeli, da dobio isti neke nakaznice do imenovanih gostilničarjev, za spremstvo pa klerikalne dijakke. Teh so veliko poklicali iz dežele za te dni. Porabili jih bodo za kajipote in nadzorstvo. Slovenskim trgovcem pa tudi niso privoščili zaslužka ter so rajše sklenili pogodbo s nemčurjem Regorschekom, pri čemur bodo imeli zopet lep dobiček. Te klerikalne dijakke iz dežele si je pa potreba prav dobro zapomniti, ako bi katri od njih prišel v jeseni beračit v »Domovino«.

— Vprašanje. Prejeli smo: Ali bi mogel prinesiti »Dan« sliko škofa Mahniča, kateri pride na katoliški shod in kateri je storil toliko krivic slovenskemu narodu, ter je povzročil tudi pre zgodnjo smrt Simon Gregorčičevu?

— Deklamacijski večer, ki ga priredita v mali dvorani »Nar. doma« g. Milan Skrbinek, režiser in igralec in g. Josip Šest, igralec, se vrši danes. Pričetek ob polu devetih zvečer. Blagajna se odpre ob osmih. Vstopnice (sedeži) po 3 K, 2 K in 1 K se dobe tudi v predprodaji, ki jo je prevzela iz prijaznosti gđ. Jerica Dolenceva, trafikantinja v Prešernovi ulici. Kronski sedeži stanejo za dijakke 60 v, a ti sedeži se dobe šele zvečer pri blagajni.

— Včeraj po četrti uri popoldne je iz temnosivih oblakov, ki so se zbrali nad Ljubljano in okolico, začela nenadoma padati toča, debela kakor lešnik. Nenadoma je bilo po strehah hiš in po ulicah vse belo. Po Tivoliju in po mestnih vrtovih pa je mešala s to belino tudi zelena barva: toča je neusmiljeno oklestila drevesno listje. Toča, ki je padala skoro četrt ure, je napravila veliko škodo, posebno na polju in na sadnih vrtovih.

— Toča je včeraj zasačila na deželi več izletnikov, ki so se razveselili lepega dne in ga hoteli užiti na prostem. Reveži so bili otroci, katerim je kakor jajce debela toča prizadevala občutne bolečine, na glavi in marsikteri bo še dolgo čutil posledice.

— Zglaševalni urad c. kr. policijskega ravnanstva bo v ponedeljek dne 18. avgusta t. l. radi splošnega snajenja za stranke nedostopen.

— Kinematograf »Ideal«. Sporeč za soboto, nedeljo in ponedeljek: 1. Tretinska okolica. (Potovalni film.) 2. Čisti Jožef. (Humoreska, samo popoldan.) 3. Otroška igra. (Drama.) 4. Gaumontov tednik. 5. Bitka ob Bregalnici. 6. Junak peresa. (Dramatična življenska slika z najmanjšim igralcem sveta.) 7. Kako poroči Golo Genovefo. (Humoreska.) 8. Pregovor ne pove vedno resnice. (Veseloigra, samo zvečer.) 9. Ovčarica iz Sory. (Krasna dramatična igra v 2 dejanjih, samo zvečer.) 10. Avguštin ljubi svojo taščo. (Velekomično, samo zvečer.) V tokrek senzacijska veseloigra z Moricem »Kakor so peli stari...« po »Sramežljivi Suzani«. V soboto 23. t. m. »Hlapci zlata« in »Junaki XIII. polka«.

Knez Sembrijski.

Prva predstava pod milim nebom. Včeraj popoldne ob štirih se je ylila nad Ljubljano ploha, kateri je sledila kmalu toča, ki je pobelila vse ljubljanske vrtove in razbila mnogo cvetja in listja. Tako vreme seveda ni obetalo za prvo predstavo pod »milim nebom posebnega uspeha. Zanimanje za predstavo je bilo zelo veliko in so že zgodaj popoldne ljudje šli v Tivoli, odkoder jih je dež pregnal. Po plohi se ni vedelo, ali se bo vršila predstava ali ne — zato in pa, ker se ni nebo zjasnilo, ni bila predstava tako obiskana, kakor bi bila sicer. Bilo je okoli 500 občinstva, ki se je na prostranem prostoru

skoraj razgubila, kajti prostora je za 3000. Predstava sama je izborna uspeha. Scenarij se je opirala na severne stene hotela Tivoli in je predstavljala prostor v Semberiji. Igra je za prostor na prostem zelo primerna. Za sedanjí čas še posebno. Vprizoritev je bila izborna — in tudi izgovarjava se je razločno slišala. Kostumi so veliko pripomogli k lepemu zunanjemu uspehu. Igra je znana: Kneza Sembrijskega je igral g. Skrbinšek, kneginjo ga. Danilova. Druge manjše vloge so igrali drugi igralci bivšega slovenskega gledališča. Pašo je igral naš znameniti Danilo v vsakem oziru krasno. Nastop ulete raje je bil prav lep — drugič naj bi bil morebiti bolj živ in glasen. Pašove spremljevalce so predstavljali člani jezdnega oddelka Sokola II. na konjih. To je dalo celumu prizoru še poseben efekt. Posameznih pohval ne bomo pisali — omenimo le izborni nastop gđne. Medičeve. Celotna uprizoritev bi bila še lepša. Ko bi se pestri kostumi pokazali v solnčni zavod. Med predstavo je parkrat motil dež — občinstvo pa je z zanimanjem vztrajalo do konca. Po predstavi je občinstvo napolnilo dvorano hotela Tivoli do zadnjega kotička. Variete, na katerem so nastopile naše sile: gđna. Thalerjeva, Bukšek, Danilo, Povhe, Molek i. dr. je nudil mnogo zabave in smeha.

Prodajalec so se razglednice, ki kažejo usodo slov. Talije. Primeren kuplet na kulturne delavce S. L. S. bi bil zelo primeren. Torej prireditelj je uspeha. Jutri se ponovi. (Dobro bi bilo, da se drugič maskirani igralci ne mešajo pred igro med občinstvom, ker se o tem moti iluzija.)

Trst.

Boj med komisarjem finančne straže in tihotapcem. Finančni stražnik ranjen od strela. Danes (petek) okrog ene ure popoldne je patroliral ob obrežju v Barkovljah nadzornik finančnih stražnikov Gustav Künzl, star 45 let in pridržen v kasarno finančne straže v ulici Belvedere. Ko je tako hodil ob obrežju, je zapazil ne daleč od sebe dva človeka, ki sta nosila več različnih zavrtikov. Kakor hitro pa sta ga dva človeka zapazila, sta se umaknila v temo, kjer sta se hotela skriti in pritažiti. Finančni stražnik je bil takoj prepirčen, da ima opraviti s tihotapcem, katera hočeta ubežati, zato je pohitel za njima in jima takoj zaklical, naj se ustavita. Oba človeka sta se na to povelje res ustavila, toda ko je prišel stražnik do njiju, sta planila nanj ter ga začela biti z vso silo in sta poskusila ga vreči na tla. Toda Künzl se je postavil proti obema v bran ter je krepko odbijal njune napade in udarce. Ko pa sta izprevidela lopova, da mu ne moreta do živga, je potegnil eden izmed njiju revolver iz žepa in sprožil na finančnega stražnika več strelcev. Ena krogla je zadela Künzla v obraz ter mu zadala tako rano, da se je zgrudil Künzl na tla in zgubil zavest. Tedaj pa sta oba tihotapca pobegnila ter pustila seveda nezavestnega stražnika na tleh. Pozneje so našli Künzla nekateri pasanti na tleh vsega okrvavljenega. Poklicali so brž nekega voznika ter položili polagoma ranjenca v kočijo ter ga odpeljali nato na zdravniško postajo. Zdravnik, ki je nudil Künzlu prvo pomoč, je takoj izjavil, da je rana zelo nevarna. Konstatiral je, da je prodrla krogla nosno kost ter se razvila na drugi strani pod levim očesom v smeri proti možganski masi. — Künzl je bil odpeljan v mestno bolnišnico in njegovo stanje je zelo opasno. — Ko je izvedela o tem dogodku policija, je poslala takoj na lice mesta več redarjev in policijskih agentov, da zasledijo zločinske tihotapce. Ni še znano, ali je že doseglja policija kak uspeh!

Nesreča ob železniškem tiru. V četrtek okrog 7. ure zjutraj se je moral neki voznik ustaviti z vozom na reški cesti pred tirom, ker je imel priti mimo vlak. Ko pa je ta pridrhal mimo, se je konj prestrašil in naravnost podivjal. Planil je v obcestni jarek s tako naglico, da je padel voznik z voza. Voznika so našli ljudje na tleh z mnogimi ranami na obrazu. Odpeljali so ga v mestno bolnišnico, kjer se je doglano, da se imenuje ponesrečenec Jožef Peric, star 64 let, iz Brestovice, h. št. 45. — Rane niso nevarne.

Navihane v avtomobilu iz Trsta v Gorico — zastoj. Pred nekoliko dnevi je prišel k šoferju Ivanu Formisu, ki vodi avtomobil s štev. 294 K I, neki prav elegantno oblečen gospodič ter mu naročil, naj ga odpelje z avtomobilom v Gorico. Gospodič se je držal prav resno in ponesno v avtomobilu in ko sta dospela v Gorico, je ukazal zapeljati v ulico Enea Silvio Piccolomini, kjer je ukazal ustaviti pred eno izmed hiš. Gospodič je izstopil ter vprašal šoferja, koliko mora plačati vozniš. Šofer mu je odgovoril, da 125 K! »Toda z napitnino vred, kaj ne?« je ponovil gospodič ter naročil šoferju, naj ga počaka pred hišo nekoliko hipov, dokler ne opravi tam nekega važnega opravka. — Šofer je čakal. Čakal je že četrte ure, celo uro; ko pa je pretekla že poldruga ura, se je naveličal čakati in je stopil v vežo, da pokliče mladeniča. Tu pa je v veliko žalost opazil, da ima ta hiša še en drug izhod, in sicer na ulico Zovenzoni. Ta hip je spoznal, da ga je gospodič ukanil. — Šofer je poizvedoval in končno se je zgodil slučaj, da se mu je posrečilo zvedeti za ime tega gospodiča, katerega je spoznal nekdo, ki ga je videl v avtomobilu. Fant se imenuje Ivan Kustan, star 16 let in stanuje v ulici Enea Silvio Piccolomini št. 4., v Gorici. — Šofer je šel takoj na policijo, kjer je naznanil ves dogodek. Policija pa še vedno išče fanta, in do sedaj se ji še ni posrečilo iztakniti tega navihanca.

Pred sodniki je sedel učitelj »Legge nazionale«. Včeraj zjutraj (četrtek) je sedel pred sodniki italijanski učitelj pri Sv. Luciji blizu Pirana Erminio Zucconi, star 24 let iz Pulja. Obdolžen je bil, da je 17. novembra 1912 vpil na slovensko družbo, ki se je vračala iz neke narodne veselice, ter je žalil z ostudnimi psovkami: »slovenske svinje«, itd. Te psovke je metal skozi okna svojega stanovanja, kjer se nahaja tudi šola »Legge nazionale«. — Razprava se je vlekla zelo na dolgo. — Ta šovinistični laški učitelj je našel par priči, ki so ga branile na vse pretege tako, da so ga porotniki oprostil, češ, da ni trdnih dokazov, da je Zucconi res rabil te psovke, ki so bile v obtožnici. — Državni pravdnik pa je vložil proti razsodbi pritožbo in tako pride ta afera vnovič pred sodnijo. — No, šlo je pač za eksistenco priljubljenega fanatičnega laškega Zuccona, o katerem je pač znano, da je bil že kod mlad pobič precej zelen.

Delavec za Družbo sv. Cirila in Metoda. Ob priliki godu svoje ranjke matere je izročil delavec Iv. Auman naši šolski družbi 5 K. Položeno v družbini pisarni.

Formisu, ki vodi avtomobil s štev. 294 K I, neki prav elegantno oblečen gospodič ter mu naročil, naj ga odpelje z avtomobilom v Gorico. Gospodič se je držal prav resno in ponesno v avtomobilu in ko sta dospela v Gorico, je ukazal zapeljati v ulico Enea Silvio Piccolomini, kjer je ukazal ustaviti pred eno izmed hiš. Gospodič je izstopil ter vprašal šoferja, koliko mora plačati vozniš. Šofer mu je odgovoril, da 125 K! »Toda z napitnino vred, kaj ne?« je ponovil gospodič ter naročil šoferju, naj ga počaka pred hišo nekoliko hipov, dokler ne opravi tam nekega važnega opravka. — Šofer je čakal. Čakal je že četrte ure, celo uro; ko pa je pretekla že poldruga ura, se je naveličal čakati in je stopil v vežo, da pokliče mladeniča. Tu pa je v veliko žalost opazil, da ima ta hiša še en drug izhod, in sicer na ulico Zovenzoni. Ta hip je spoznal, da ga je gospodič ukanil. — Šofer je poizvedoval in končno se je zgodil slučaj, da se mu je posrečilo zvedeti za ime tega gospodiča, katerega je spoznal nekdo, ki ga je videl v avtomobilu. Fant se imenuje Ivan Kustan, star 16 let in stanuje v ulici Enea Silvio Piccolomini št. 4., v Gorici. — Šofer je šel takoj na policijo, kjer je naznanil ves dogodek. Policija pa še vedno išče fanta, in do sedaj se ji še ni posrečilo iztakniti tega navihanca.

Pred sodniki je sedel učitelj »Legge nazionale«. Včeraj zjutraj (četrtek) je sedel pred sodniki italijanski učitelj pri Sv. Luciji blizu Pirana Erminio Zucconi, star 24 let iz Pulja. Obdolžen je bil, da je 17. novembra 1912 vpil na slovensko družbo, ki se je vračala iz neke narodne veselice, ter je žalil z ostudnimi psovkami: »slovenske svinje«, itd. Te psovke je metal skozi okna svojega stanovanja, kjer se nahaja tudi šola »Legge nazionale«. — Razprava se je vlekla zelo na dolgo. — Ta šovinistični laški učitelj je našel par priči, ki so ga branile na vse pretege tako, da so ga porotniki oprostil, češ, da ni trdnih dokazov, da je Zucconi res rabil te psovke, ki so bile v obtožnici. — Državni pravdnik pa je vložil proti razsodbi pritožbo in tako pride ta afera vnovič pred sodnijo. — No, šlo je pač za eksistenco priljubljenega fanatičnega laškega Zuccona, o katerem je pač znano, da je bil že kod mlad pobič precej zelen.

Delavec za Družbo sv. Cirila in Metoda. Ob priliki godu svoje ranjke matere je izročil delavec Iv. Auman naši šolski družbi 5 K. Položeno v družbini pisarni.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DEMOBILIZACIJA V SRBIJI.

Belgrad, 15. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevni«.) V Skopje sta odstopovala Vlada Marković ravnatelj železnice in Anton Panč, načelnik prometnega oddelka železničnega ravnateljstva, da tam izdelela razvrstitev narodov za demobilizacijo.

POVRATEK PRESTOLONASLEDNIKA ALEKSANDRA.

Belgrad, 15. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevni«.) Prihod prestolonasledn. Aleksandra še ni natančno določen, ali najbrže pride v nedeljo in sicer z eno stotnijo vsakega bataljona iz prve armade, ki ji je on poveljeval na čelu teh čet bo jahal prestolonaslednik z železniške postaje skozi mesto v saborno cerkev, potem pa v dvor.

ČRNOGORSKI VOJAKI V BELGRADU.

Belgrad, 15. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevni«.) Črnogorske čete, ki so se na srbski strani borile proti Bolgarom, pridejo v Belgrad, kjer bodo svečano sprejete. Najbrže pridejo istočasno s prestolonaslednikom Aleksandrom.

SEDAJ SE PA ZAČNO MAŽARSKI GROFJE PRETEPATI.

Budimpešta, 15. avgusta. Grof Palavicni je poslal včeraj grofu Tiszi, ki je sedaj ministrski predsednik, svoje priče, da ga pozovejo na dvoboj. Tisza stori to še danes. (Sta si

prišla nekaj navzkriž, kar se lahko zgodi, če ima človek preveč časa.)

IZ BUKAREŠTA.

Bukarešt, 15. avgusta. Ministrski svet je sklenil, da se izvrši objava bukareškega miru potom kraljevega dekreta. Zbornici bo tja na jesen predložena zakonska predloga, o anekstiji zasedenih krajev. Ministrski svet je imenoval komisijo za ureditev meje.

BOJ S TOLPO.

Solun, 15. avgusta. Oddelki grške kavalrije so bili odposlani v Gemilo-Zlino. Pri Buku so se steple grške čete z bolgarskimi bandami. Bolgari so imeli več mrtvih.

KONFERENCA VENIZELOSA S PAŠIČEM.

Solun, 15. avgusta. Venizelos je odpotoval iz Soluna v Belgrad, kjer bo konferiral s Pašičem. Nato se vrne v Solun in se bo udeležil triumfa, ki ga pripravljajo kralju Konstantinu Atene.

ZASACILI SO JIH.

Lizabona, 15. avgusta. Policija je odkrila v neki hiši v Lizabonski okolici 10 dinamitnih patron, sklad revolverjev in pištol, in cel kup manifestacij, kar je vse policija konfiscirala. V imenu civilnega in militarinega komiteja je bil podpisan neki Duarok, ki so ga pa že spravili na varno.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemuim vprašanjem le priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dobra gostilna, tudi na deželi, se išče v najem. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 746-6

Skoraj nov harmonij, pisalni pult, umivalnik z mramornato ploščo se ceno proda. Mestni trg št. 10., I. nad. 745-2

Učenko sprejme takoj krojačica Pavla Tavčar v Hrenovi ulici št. 17. 732-4

Maj lokal se takoj odda. Kje pove »Prva anončna pisarna«. 727-4

Teodor Kunc
Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon
za angleška in francoska
.. dela se priporoča. ..

Laška kuhinja
v Ljubljani.

Od danes naprej se dobe vsak dan **sveže morske ribe** in najboljše vino Teran iz deželne kleti Parenc.

Učenec

boljših staršev se sprejme v trgovino s špecerijo in železnino. — Anton Butara, Novo mesto.

Simon Praprotnik
Jenkova ulica 7.

priporoča slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ledenikov, vrtnih .. miz, stolov .. in sploh vsa v mizarstvo obrti spadajoča dela.

Delo solidno, zmerne cene, postrežba točna. Ceniki se pošiljajo franco in zastoj.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Ljubljanska sokolska župa
naznanja, da se je preložil
Zlet na Vrhniki
na dan 7. septembra t. l.

Na izbiro pošilja tudi na deželo: Krasne krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago. Solidna tvrdka:

BLUZE

M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša. Neprekosljiva v **otroških oblekah** :: in krstni opravi, ::

Kavarna
odprta celo noč.

„LEON“

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Lasne kite

najfinejše kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado „Neril“ po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli
brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1, (vogal Mestnega in Starega trga).
Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase.

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4—, sedaj samo K 1-95. Velikanska zaloga gramofonov! Zahtevajte cenike.

K 1-95 K

25 cm velike, dvostranske, priznane najboljših znamk prodajam radi velike zaloge pod last. cenó

Fr. P. Nežec,
Ljubljana, Stari trg št. 9.

FRAN KRAIGHER
krojaški mojster
Gosposka ulica št. 5

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih **oblek po meri**. — Inozemskega in domačega blaga večno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gume iz svilu in blaga, trpežne tudi za eksport po morju. 229

Mednarodno spedijsko podjetje
R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1876. Telefon št. 60.

Podjetje za prevoznino ces. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicija in skladišča. — Ekspresni promet obojev. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstrijskega Lloydja. — Pisarna v mestu: Selenburgova ulica 3. — Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7. — Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor.

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke " " " " 13—16 " " 7 "
bele obleke zadnje nov. " " " " 40—50 " " 14 "
prašne plašče " " " " 18—20 " " 10 "

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

3 v Ljubljani, Židovska ulica **3**

Prodaja

radi pozne sezije po zelo znižani ceni .. slamnike za dame in deklice. ..

Modni salon
STUCHLY-MASCHKE
: Žalni klobuki vedno v zalogi. :

3 v Ljubljani, Židovska ulica **3**

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, — ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrti z manjšajočimi se vplačili.

Rezervni fond: K 58.461.432-56. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77.

„SLAVIJA“ Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

v zajemno zavarovalna banka v Pragi.

Vsa pojasnila daje čigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode čenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte